European Asylum Support Office

Стратегија за надворешна соработка на ЕАСО

Февруари 2019

SUPPORT IS OUR MISSION

Стратегија за надворешна соработка на ЕАСО

Февруари 2019

Neither EASO nor any person acting on behalf of EASO is responsible for the use that might be made of the following information.

Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2019

Print	ISBN 978-92-9485-288-5	doi:10.2847/132256	BZ-02-19-385-MK-C
PDF	ISBN 978-92-9485-295-3	doi:10.2847/6924	BZ-02-19-385-MK-N

© European Asylum Support Office, 2019
Reproduction is authorised provided the source is acknowledged.
For any use or reproduction of photos or other material that is not under the EASO copyright, permission must be sought directly from the copyright holders.

Содржина

1. **УЛОГАТА НА ЕАСО ВО НАДВОРЕШНАТА ДИМЕНЗИЈА НА ЗАЕДНИЧКИОТ ЕВРОПСКИ СИСТЕМ ЗА АЗИЛ 4**
2. **ВИЗИЈА И СТРАТЕГИСКИ ЦЕЛИ 5**
3. **ВОДЕЧКИ ПРИНЦИПИ 6**
4. **ПРАВНА И ПОЛИТИЧКА РАМКА ЗА НАДВОРЕШНОТО ДЕЈСТВУВАЊЕ НА ЕАСО 7**
5. **РАМКА ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА ПОДДРШКАТА 9**
   - 5.1. Предуслови за ангажман 10
   - 5.2. Процес на ангажирање на ЕАСО 10
   - 5.3. Географски приоритети 11
   - 5.4. Видови надворешно дејствување на ЕАСО 13
   - 5.5. Инструменти за соработка 15
   - 5.6. Аранжмани за соработка 16
   - 5.7. Финансирање 16
6. **СОРАБОТКА СО ЗАСЕГНАТИТЕ СТРАНИ 17**
   - 6.1. ЕУ+ земји 17
   - 6.2. Трети земји 17
   - 6.3. Европски институции и агенции 17
   - 6.4. Меѓународни организации и други клучни засегнати страни 18
7. **ПЛАНИРАЊЕ, СЛЕДЕЊЕ И ОЦЕНУВАЊЕ 20**
   - 7.1. Временска рамка 20
   - 7.2. Методологија за планирање 20
   - 7.3. Следење и оценување 20

1. УЛОГАТА НА ЕАСО ВО НАДВОРЕШНАТА ДИМЕНЗИЈА НА ЗАЕДНИЧКИОТ ЕВРОПСКИ СИСТЕМ ЗА АЗИЛ

Успешното спроведување на Заедничкиот европски систем за азил првенствено зависи од европските земји-членки и од нивните системи за азил и прифат, кои Европската канцеларија за поддршка на азил (ЕАСО) континуирано ги поддржува (внатрешната димензија).

Оваа стратегија ја дефинира општата рамка во која ЕАСО ќе ја развива својата работа поврзана со надворешната димензија на Заедничкиот европски систем за азил. Регулативата за ЕАСО [1] ѝ дава надлежност на агенцијата да ја координира размената на информации и други активности поврзани со надворешната димензија на Заедничкиот европски систем за азил, вклучувајќи раселување, во договор со Европската комисија. Понатаму, ЕАСО може да бара соработка со надлежни органи од трети земји во врска со технички прашања, особено со цел унапредување и помагање во градењето капацитети во системите за азил и прифат на третите земји, како и други активности релевантни за трајни решенија.

Тековната реформа на Заедничкиот европски систем за азил вклучува, меѓу другото, законски предлози за основање полноправна Агенција на Европската Унија

(1) Регулатива (ЕУ) бр. 439/2010 на Европскиот парламент и на Советот од 19 мај 2010 г. за основање Европска канцеларија за поддршка на азил, член 7 и член 49.

за азил ([2]) и создавање постојана Рамка на Унијата за раселување ([3]), што ќе влијае врз иднината на надворешното дејствување на агенцијата. Конкретно, предвидено е дека агенцијата може:

– да ги поддржува земјите-членки во спроведување на Рамката на Унијата за раселување, како и националните програми за раселување, на барање на односните земји-членки;

– да распоредува службеници за врски во трети земји ([4]).

Оваа стратегија предвидува можност за ревизија (видете дел 7), вклучително и во поглед на идното усвојување на релевантниот законски предлог за основање полноправна Агенција на Европската унија за азил.

2. ВИЗИЈА И СТРАТЕГИСКИ ЦЕЛИ

Надворешното дејствување на ЕАСО претставува дел од сеопфатните напори за зајакнување на ефикасноста на Заедничкиот европски систем за азил, во согласност со надворешната политика на Европската унија (ЕУ). Ги надополнува заложбите на ЕУ+ земјите ([5]) во надворешната димензија, како и поддршката на ЕАСО за спроведување на Заедничкиот европски систем за азил во неговата внатрешна димензија.

ЕАСО, согласно својата улога како центар на експертиза за азил и прифат, ќе спроведе надворешно дејствување во поглед на зголемена солидарност и чувство на одговорност меѓу ЕУ+ земјите, како и меѓу ЕУ+ земјите и трети земји, во духот на партнерство и меѓусебна размена на експертиза и искуство.

За таа цел, стратегиските цели на надворешното дејствување на ЕАСО се следните:

Придонесува за воспоставување и/или зајакнување на системите за азил и прием, како и заштита на увствително управување со миграција во трети земји со цел подобро да ги заштити барателите на азил и бегалците.

Олеснување на напорите на земјите од ЕУ + за обезбедување пристап до ЕУ за лицата кои имаат потреба од меѓународна заштита со фокус на преселување и други правни средства за меѓународна заштита.

Олеснување на размената на нформации и искуства поврзани со надворешната димензија на ЦЕАС меѓу земјите од ЕУ +.

([2]) КОМ (2016) 271: Предлог за Регулатива на Европскиот парламент и на Советот за Агенцијата на Европската унија за азил и за укинување на Регулативата (ЕУ) бр. 439/2010 и предлог на Комисијата за изменување и дополнување на Регулативата за Агенција на Европската унија за азил од 12 септември 2018 г.

([3]) Предлог за Регулатива на Европскиот парламент и на Советот за утврдување на рамка на Унијата за раселување и за изменување и дополнување на Регулативата (ЕУ) бр. 516/2014 на Европскиот парламент и на Советот [КОМ (2016) 468 финален].

([4]) Службениците за врски ќе се распоредуваат само во трети земји во кои практиките на управување со миграција и азил се во согласност со стандардите за основни човекови права. Приоритет им се дава на оние трети земји кои се земја на потекло или транзит во врска со миграција поврзана со азил.

([5]) Земји-членки на ЕУ, Исланд, Лихтенштајн, Норвешка и Швајцарија.

3. ВОДЕЧКИ ПРИНЦИПИ

Во согласност со нејзината регулатива, надворешното дејствување на ЕАСО ќе биде регулирано со следниве принципи:

Пристап на заштитени процедури	Надворешното дејствување на ЕАСО ќе се одвива според пристап на заштитени процедури, согласно регулативата за ЕАСО.
Кохерентност со европското законодавство и политики	Надворешното дејствување на ЕАСО ќе биде во согласност со политиките и приоритетите на ЕУ за надворешни односи, земајќи ја предвид кохерентноста на политиките за развој. Преку своето дејствување, ЕАСО го поддржува целокупното влијание на проектираните резултати на Европската Унија во надворешната димензија. Надворешното дејствување на ЕАСО ќе се заснова на сеопфатна проценка на европската правна и политичка рамка и ќе се спроведува во договор со Комисијата и согласно институционалната поставеност на ЕАСО. ЕАСО ќе ги унапредува, во сето свое надворешно дејствување, правните и оперативните стандарди на Заедничкиот европски систем за азил.
Одржливост, ефективност и ефикасност на поддршката	ЕАСО е посветена на гарантирање одржливост на своето влијание преку обезбедување ефективно и ефикасно надворешно дејствување, следејќи методологија на управување со проектен циклус. Надворешното дејствување на ЕАСО ќе биде испланирано врз основа на проценки на потреби или изводливост и врз основа на јасна рамка на резултати за мерење и следење на нејзиното влијание. Ќе се следат пристапи на управување врз основа на резултати и теорија на промени (6) како што е наведено во Прирачникот за работење на ЕАСО (7) и, согласно потребата, ќе се применуваат во надворешното дејствување на ЕАСО.
Партнерство, соработка и заеднички интерес	Надворешното дејствување на ЕАСО ќе се развива и спроведува во консултации и блиска соработка со ЕУ+ земјите, Комисијата, Европската служба за надворешно дејствување, агенциите на Европската Унија за правда и внатрешни работи и нивната мрежа и, каде што е соодветно, во партнерство со Високиот комесар на Обединетите нации за бегалци (УНХЦР), Меѓународната организација за миграција (МОМ) и други релевантни чинители кога соработката може да го подобри исходот од планираните или спроведените активности. Надворешното дејствување на ЕАСО ќе обезбеди дополнителна вредност и нема да ги удвојува напорите вложени од страна на другите партнери и засегнати страни. Ќе се користат соодветни канали за размена на информации и комуникација со цел да се обезбеди комплементарност и да се искористат веќе развиените методологии, вклучително и од ЕУ+ земјите, Комисијата и другите засегнати страни. Надворешното дејствување на ЕАСО ќе се развива во духот на заедничкиот интерес со ЕУ+ земјите и третите земји засегнати за решавање на заедничките предизвици, истовремено обезбедувајќи компатибилност со европските надворешни политики.

(6) Пристапот на управување врз основа на резултати се користи за планирање на стратегиски рамки, програми и проекти. Во фазата на планирање се користат голем број алатки, како што се матрица на резултати, план за следење и оценување, планирање сценарио и стратегија за ублажување на ризици. Теоријата на промени е метод кој објаснува како дадена интервенција се очекува да води до конкретна промена во развојот, определувајќи каузална патека заснована на достапни докази и претпоставки. ЕАСО има намера да ја користи, согласно потребата, теоријата на промени за да се потврди планот за интервенција добиен преку пристапот на управување врз основа на резултати.

(7) Прирачникот за работење (во изработка) треба да обезбеди насоки за оперативниот персонал на ЕАСО со цел тие ефикасно и ефективно да ги извршуваат своите должности. Ги содржи одобрените стандардни процедури во врска со работењето.

4. ПРАВНА И ПОЛИТИЧКА РАМКА ЗА НАДВОРЕШНОТО ДЕЈСТВУВАЊЕ НА ЕАСО

Тековната регулатива за ЕАСО ја обезбедува правната рамка за надворешното дејствување на ЕАСО. Оваа стратегија исто така треба да ги земе предвид и релевантните законски предлози кои во моментов се во фаза на разгледување во насока на основање на полноправна Агенција на Европската унија за азил и создавање на постојана Рамка на Унијата за раселуваање, како што е наведено во дел 1. Рамката на политики за надворешното дејствување на ЕАСО е утврдена согласно европските политики и пристапи ([8]) вклучувајќи:

- **Миграциската партнерска рамка** (МПР), воведена во јуни 2016 година, со која целосно беше воведена темата миграција во европската надворешна политика ([9]). Оваа рамка се придржува кон целите утврдени со Европската агенда за миграција и претставува моќна алатка за вклучување стратегиски трети земји на транзит и потекло во дијалог за миграцијата. Се обидува да ги зајакне надворешните граници, да го зголеми бројот на враќања на незаконски мигранти, да ги опфати основните причини за миграција и да создаде правни начини за заштита на оние на кои тоа им е потребно, вклучувајќи и раселување. Партнерската рамка е во форма на приспособени

([8]) Списокот не е целосен и ја отсликува состојбата во моментот на изработка на документов (февруари 2019 г.). Рамката на политики, согласно потребата, ќе се ажурира во контекст на ревизијата на стратегијата (видете дел 7).

([9]) Соопштение од Комисијата до Европскиот парламент, Европскиот совет, Советот и Европската инвестициска банка за утврдување нова Рамка за партнерство со трети земји согласно Европската агенда за миграција [КОМ (2016) 385 финално]; Извештај од Комисијата до Европскиот парламент, Европскиот совет и Советот, Четврти извештај за напредокот на рамката за партнерство со трети земји согласно Европската агенда за миграција [КОМ (2017) 350 финален].

договори ([10]) на ЕУ, кои се релевантни за надворешното дејствување на ЕАСО, доколку се однесуваат на азил и бегалци во соодветните географски области (дел 5.3). МПР се потпира на Партнерството за мобилност, предложено со **Глобалниот пристап кон миграција и мобилност** (ГПММ) ([11]) дефинирајќи го водењето дијалог и соработка со трети земји. Конкретно, неговиот трет столб се однесува на унапредување на меѓународната заштита и зајакнување на надворешната димензија на политиката за азил, за чија поддршка е надлежна и ЕАСО.

- **Европската соседска политика**, ревидирана во 2015 година, го опфаќа односот меѓу европските земји и нивните најблиски соседни земји. Европската соседска политика може да се користи и за градење капацитети во врска со азил во партнерските земји ([12]). Силно поврзана со неа, **Европската политика за проширување** ([13]) обезбедува рамка за засилен ангажман на ЕУ со земјите-кандидатки и потенцијалните земји-кандидатки. Усвојувањето на **Стратегија за Западен Балкан** во 2018 година ([14]) ја потврдува потребата од заедничка зајакната соработка во клучните области.

- **Европската агенда за миграција** ([15]), усвоена во 2015 година, која предлага решенија за подобро управување со миграциските приливи во ЕУ, се темели на четири столба. Дејствувањето на ЕАСО во врска со надворешната димензија на Заедничкиот европски систем за азил спаѓа во третиот столб на Европската агенда за миграција.

- **Заедничкиот акционен план од Валета** ([16]) усвоен од европските и африканските шефови на држави и влади во ноември 2015 година на Самитот за миграција одржан во Валета. Почитувајќи ги препораките на Рабатскиот процес и на Картумскиот процес, заедничките заклучоци на Заедничкиот акционен план од Валета ја потврдуваат заложбата на сите вклучени засегнати страни за заедничко решавање на предизвиците и можностите на миграцијата. Во рамки на третиот приоритет „заштита и азил“ од акциониот план, ЕАСО има улога да го поддржува градењето капацитети во третите земји во врска со системите за азил и прифат.

- **Планот на Европската комисија за дејствување во врска со миграцијата,** кој беше презентиран при подготовките за состанокот на Европскиот совет во

([10]) Договорите се „политичката рамка за континуирана и оперативна соработка, здружувајќи различни елементи од работењето со цел да се развие сеопфатно партнерство со третите земји, комбинирајќи ги инструментите, алатките и предностите кои им се на располагање на ЕУ и на земјите-членки за реализација на јасни цели и заеднички заложби“. Соопштение од Комисијата до Европскиот парламент, Европскиот совет и Советот, Прв извештај за напредокот на рамката за партнерство со трети земји согласно Европската агенда за миграција [КОМ (2016) 700 финално].

([11]) Соопштение од Комисијата до Европскиот парламент, Советот, Европскиот економски и социјален комитет и Комитетот на регионите. Европска агенда за миграција [КОМ (2015) 240 финално]; Соопштение од Комисијата до Европскиот парламент, Советот, Европскиот економски и социјален комитет и Комитетот на региони. Глобален пристап кон миграцијата и мобилност [КОМ (2011) 743 финално].

([12]) Заедничко соопштение до Европскиот парламент, Советот, Европскиот економски и социјален комитет и Комитетот на региони, Преглед на европската соседска политика [ЈОИН (2015) 50 финално].

([13]) https://ec.europa.eu/info/policies/eu-enlargement_en

([14]) Соопштение од Комисијата до Европскиот парламент, Европскиот совет и Советот: Веродостојна перспектива за проширување и засилен ангажман на ЕУ со Западен Балкан, Стразбур, [КОМ (2018) 65 финално]

([15]) Соопштение од Комисијата до Европскиот парламент, Советот, Европскиот економски и социјален комитет и Комитетот на региони: Европска агенда за миграција [КОМ (2015) 240 финално.

([16]) Самит за миграција одржан во Валета, 11-12 ноември 2015, Акционен план, достапен на https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2015/11/12/valletta-final-docs

декември 2017 година ([17]). Комисијата потврди дека надворешната димензија на миграциската политика треба да се консолидира и зајакне, особено преку целосно спроведување на Спогодбата ЕУ-Турција, кон што ЕАСО активно придонесува поддржувајќи ги напорите на ЕУ+ земјите во врска со раселувањето, како и ангажманот со партнерските трети земји и агенциите на ООН.

На глобално ниво, Глобалниот договор за бегалци ([18]) е од особено значење за надворешното дејствување на ЕАСО, вклучувајќи го и повикот за проширување на раселувањето и други форми на законски прием.

5. РАМКА ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА ПОДДРШКАТА

Предуслови за ангажман

Процесот на ангажирање на ЕАСО

Географски приоритети

Видови надворешно дејствување на ЕАСО		
Координација и размена на информации	*Градење капацитети и знаења*	*Оперативна соработка*

Инструменти за соработка		
Насочени интервенции:	*Проекти:*	*Национални и регионални патокази*

Аранжмани за соработка		
Писмена преписка, размена на писма и/или изјави за намери	*Работни аранжмани со трети земји*	*Работни аранжмани со институции на ЕУ, агенции, релевантни ИО или други заинтересирани страни*

([17]) Соопштение од Комисијата до Европскиот парламент, Европскиот совет и Советот, Придонес на Комисијата во тематската расправа на лидерите на ЕУ за вистинскиот пат кон надворешната и внатрешната димензија на миграциската политика [КОМ (2017) 820 финално].

([18]) Усвоен од Генералното собрание на Обединетите нации (ГСОН) на 17 декември 2018 г.

5.1. Предуслови за ангажман

Во согласност со водечките принципи, треба да бидат исполнети следниве предуслови за ангажман во врска со надворешното дејствување на ЕАСО:

- Надворешното дејствување на ЕАСО е во согласност со надлежноста на ЕАСО, како што е пропишано во регулативата за ЕАСО;
- Надворешното дејствување на ЕАСО обезбедува јасна дополнителна вредност на надворешните политики на ЕУ;
- Консултации, соработка и координација со релевантните засегнати страни, вклучувајќи ги ЕУ + земјите, третите земји и КОМ, се клучни за надворешното дејствување на ЕАСО, и истите се разгледани и искористени;
- Во зависност од предвиденото ниво на поддршка, утврдени се стратегии за влез, излез и одржливост за надворешното дејствување на ЕАСО, кои се засноваат на конкретни, мерливи, остварливи планови, како и временски определени планови кои се ориентирани кон резултати (СМАРТ);
- Третата земја или ЕУ + земјата која добива поддршка од ЕАСО се обврзува да соработува на правичен и отворен начин.

5.2. Процес на ангажирање на ЕАСО

ЕАСО работи на активности за поддршка на третите земји и раселувањето со цел да ги оствари своите повеќегодишни цели ([19]), одобрени од Управниот одбор, во согласност со географското подрачје и приоритети (дел 5.3) и врз основа на рамката за спроведување на поддршката, наведена во оваа стратегија.

Надворешното дејствување на ЕАСО може да отпочне со ад хок барања од Комисијата, од ЕУ+ земјите преку Управниот одбор на ЕАСО или од третите земји.

Ангажманот на ЕАСО се дефинира:

- По пат на информирање, во консултација со или преку одобрение од Управниот одбор на ЕАСО, согласно потребите;
- Во консултација со Мрежата на ЕАСО за надворешна димензија;
- Во консултација со Комисијата, во согласност со стратешката и оперативната рамка за надворешни дејствувања дефинирани во работните аранжмани меѓу Генералниот директорат за миграција и внатрешни работи (ГД за миграција и внатрешни работи) и ЕАСО ([20]);
- Во консултација со други релевантни засегнати страни, преку редовни состаноци и размена на информации.

Во согласност со водечките принципи, ЕАСО ќе изврши проценки на потребите и/или изводливоста, во соработка со Комисијата, ЕУ+ земјите, третите земји и други клучни засегнати страни. Ваквите проценки ќе се засноваат на три комплементарни пристапи: нормативен, базиран на потреби и воден од побарувачката. Тие може да се извршат со преглед на достапните инфрмации, мисија(-и) во соодветните трети земји и консултации и средби со релевантните меѓународни и национални засегнати страни. Пред ангажманот, ќе се земат предвид релевантни податоци и достапни извештаи на ЕАСО. Релевантни извештаи

([19]) Како што е дефинирано во единствените програмски документи (ЕПД) на ЕАСО и релевантните годишни работни програми (ГРП).

([20]) Работни аранжмани за соработка за надворешно дејствување меѓу Генералниот директорат за миграција и внатрешни работи и ЕАСО, потпишани во јануари 2018 година.

од ЕУ+ земјите, третите земји, институции и агенции на ЕУ, меѓународни организации и граѓански организации, исто така може да се користат за претходна проценка на потребата и соодветноста на надворешното дејствување на ЕАСО.

Тогаш надворешното дејствување на ЕАСО ќе биде испланирано, имплементирано и евидентирано преку достапниот(-ите) инструмент(-и) за соработка (видете дел 5.5), во зависност од нивото и видот на поддршката што треба да се обезбеди со соодветното вклучено ниво на следење и оценување. ЕАСО предвидува можност да се комбинираат видовите поддршка согласно потребата. Исто така, ЕАСО постојано ќе го информира Управниот одбор за надворешното дејствување на ЕАСО (21).

5.3. Географски приоритети

Приоритети при ангажмани и соработка

Согласно надлежноста на агенцијата, надворешното дејствување на ЕАСО ја поддржува надворешната димензија на Заедничкиот европски систем за азил и ја поткрепува рамката на политиката за надворешни односи, утврдена на ниво на ЕУ (видете дел 4). Затоа, ЕАСО има за цел да го одржува и зајакнува својот ангажман и соработка со клучните приоритетни трети земји, имено земјите од Западен Балкан, Турција и земјите од Средниот Исток и Северна Африка.

Од 2016 година понатаму, се интензивираше соработката меѓу ЕАСО и **земјите од Западен Балкан** вклучително и преку спроведување на регионален проект финансиран од ИПА II (22). Обезбедената поддршка и нејзиното продолжување во рамки на втората фаза од проектот (2019-2021) ќе бидат директно насочени кон зајакнување на системите за азил и прифат, усогласување на практиките за азил и размена на експертиза на регионално ниво, вклучително и преку поддршка за регионалните мрежи на практичари и поддршка за Регионалната иницијатива за миграција, азил и бегалци (РИМАБ) и понатамошно усогласување со *правото* на ЕУ, европските стандарди и нивно спроведување. Покрај тоа, во моментов постојат два национални плана за дејствување со Северна Македонија и Србија и ќе бидат ревидирани во 2019 година. Во рамки на втората фаза од проектот, планирано е да се изработат нови национални планови за дејствување.

Турција е силно погодена од згрижување на бегалци од регионот и на глобално ниво се смета за земја-домаќин на најголем број бегалци. Ова влијае и ќе влијае врз турскиот систем за управување со азил и миграција. Од 2017 година, ЕАСО има зајакната соработка

(21) Подетални дискусии ќе се одвиваат во рамки на Мрежата на надворешна димензија и во согласност со работните аранжмани за надворешна димензија, склучени меѓу ЕАСО и Генералниот директорат за миграција и внатрешни работи.

(22) Регионалната поддршка на управувањето со заштитни процедури во Западен Балкан се спроведува од септември 2016 до јуни 2019 година, со УНХЦР, Европската агенција за гранична и крајбрежна стража (Фронтекс) и ИОМ како партнери.

со Турција преку активности за градење капацитети, развиени во соработка со и испорачани на Генералниот директорат за управување со миграција. Согласно структурата на пристап со национален план за дејствување, оваа соработка е успешно воспоставена. ЕАСО планира и понатаму да го поддржува квалитетниот развој на системите за управување со азил и миграција со оглед на географската положба на Турција. Размената на знаење и експертиза меѓу ЕУ и Турција, од поодржлив пристап, потенцијално води кон ефективно и втемелено позитивно влијание.

Во регионот **МЕНА**, ЕАСО спроведе проект финансиран од Европскиот инструмент за соседство и партнерство (ЕСПИ) од 2014 до 2016 година. Целта беше официјалните лица од трети земји, како што се Јордан, Мароко и Тунис, да се запознаат со надлежноста, алатките и инструментите на ЕАСО и Европската агенција за гранична и крајбрежна стража (Фронтекс) и развиените модели на соработка со ЕУ+ земјите, притоа проценувајќи ги техничките потреби на третите земји кои ги користат алатките на ЕАСО и Фронтекс за да ги задоволат потребите за градење капацитети. По завршување на проектот, обезбедени се научени лекции и повеќе насочени интервенции во регионот МЕНА.

Дефинирање на нови приоритети

Доколку надворешното дејствување на ЕАСО отпочнува со барање, како што е споменато во делот 5.2, и под услов да е компатибилно со рамката на политиката за надворешни односи на ЕУ (дел 3), приоритетите за ангажирање и/или прекин на ангажирањето во надворешни дејствувања, ќе се засноваат на:

- тековни и нови приоритети на ЕУ;
- потребите на ЕУ+ земјите и/или на третите земји;
- кохерентноста наспроти експертизата на ЕАСО;

- капацитетот на ЕАСО да испорача ефект и дополнителна вредност, на ефикасен и одржлив начин.

Приоритетите за ангажирање и/или прекин на ангажирањето ќе бидат проценети со примена на методологијата на ЕАСО за управување со проектен циклус, прилагодена според нивото и видот на поддршка што ќе се обезбедува и усогласена со водечките принципи, предусловите и опишаниот процес на ангажирање на ЕАСО.

5.4. Видови надворешно дејствување на ЕАСО

Во согласност со регулативата за ЕАСО и водечките принципи (дел 3), надворешното дејствување на ЕАСО може да има една или повеќе од подолу наведените форми. Тоа го одразува различниот карактер и вид на ангажман, во зависност од проценетите потреби, интересите изразени од Управниот одбор, ЕУ+ земјите и третите земји, и од капацитетот и експертизата на ЕАСО. Може да се комбинираат повеќе видови активности за да се формира сеопфатна стратегија за поддршка на ЕУ+ земјите и/или третите земји.

Понатаму, ЕАСО ќе продолжи да го поддржува спроведувањето на европските, меѓународните и регионалните иницијативи и рамки за миграција и азил, придонесувајќи за мултилатерални форуми и дијалози, во рамките на своите ресурси.

Координација и размена на информации	ЕАСО ќе ја овозможи размената на информации во врска со активности за раселување и други правни начини за меѓународна заштита меѓу ЕУ+ земјите преку својата координативна улога со цел поддршка на ЕУ+ земјите во исполнување на нивните обврски за меѓународна солидарност и придонес во создавањето трајни решенија. ЕАСО, исто така, ќе ја поттикне и олесни размената на информации за активностите на ЕУ+ земјите во трети земји, вклучувајќи и прибирање на такви информации, со цел да се олесни техничката соработка за прашања поврзани со азил и бегалци. Тоа ќе се изврши преку обезбедување експертиза заснована на нејзината методологија за управување со информации.

Градење капацитети и знаења	ЕАСО ќе го поддржи воспоставувањето, развојот и/или зајакнувањето на системите на третите земји за азил и прифат, обезбедувајќи поддршка за градење капацитети и знаења. Поддршката ќе се заснова на експертизата на ЕУ+ земјите и на ЕАСО, дефинирана преку рамноправен пристап и земајќи го предвид националниот и/или регионалниот контекст (поддршка врз основа на сценарио ([23]). Во третите земји, ЕАСО ќе се ангажира преку соодветни инструменти за соработка (дел 5.5) и соодветни аранжмани за соработка (дел 5.6). Главните видови реализирани активности ќе бидат обука (и согласно програмата на ЕАСО за обука и согласно прилагодена оперативна обука), конференции, студиски посети, работилници, обука на самото место, техничка помош, обезбедување инпут и совети поврзани со политики, споделување знаења за практики и научени лекции. Техничката помош во областа на азилот го зајакнува и го поедноставува дејствувањето на ЕАСО за градење капацитети. ЕАСО ќе обезбеди техничка експертиза, преку инструментите за соработка кои ѝ се на располагање и под услов да бидат исполнети предусловите за ангажман. Техничката помош може да вклучува подобрување на постоечките алатки на ЕАСО прилагодени на контекстот во дадената трета земја, преведување и/или прилагодување на важни производи на ЕАСО, олеснување на учество на тематски состаноци за набљудувачи од трети земји, кога тоа е релевантно и соодветно.

Оперативна соработка	ЕАСО ќе земе предвид олеснување на оперативна соработка меѓу ЕУ+ земјите и третите земји преку обезбедување насочена оперативна поддршка, согласно потребата, преку инструментите за соработка кои ѝ се на располагање и под услов да бидат исполнети предусловите за ангажман, во согласност со надворешната политика на ЕУ и по добиено одобрение од Управниот одбор на ЕАСО. Можна оперативна соработка може да се земе предвид во случаи кога воспоставената поддршка за градење капацитети, координацијата и размената на информации меѓу ЕАСО и ЕУ + земјите, третите земји и други засегнати страни ги продлабочиле односите со третата земја, водејќи до идентификација на дополнителна вредност за согледување на нови потреби. Оперативната поддршка ќе се проценува и тестира во однос на раселувањето, со што потенцијално ќе придонесе за заложбите на ЕУ+ земјите и ќе додаде вредност на националните или програмите за раселување на ЕУ. За таа цел, насоченото присуство на ЕАСО во клучните трети земји ([24]) може да го зајакне надворешното дејствување на ЕАСО, како и да ја олесни техничката соработка, спроведувањето на активности за поддршка и или проекти преку координација со клучните органи и партнери во областа. Присуството на ЕАСО во трета земја треба да има јасни цели што ја надополнуваат и додаваат вредност на извршената работа во седиштата на ЕАСО.

([23]) Пристапот за поддршка заснован на сценарио предвидува тој вид на поддршка да се спроведува преку соодветни инструменти за соработка и е прилагоден на националниот и/или регионалниот контекст, вклучително и постоечките институционални и законодавни рамки.

([24]) Во моментов, ЕАСО ја поддржува работата на Европскиот тим за миграциска политика при Делегацијата на Европската Унија во Анкара, Турција преку распоредување експерт за раселување. Вработувањето на оперативен службеник за управување со пилот-проектот во Турција за објект за поддршка при раселување (со седиште во Малта и чести мисии во Турција) е во тек. Покрај тоа, фазата II од ИПА-проектот (2019-2021) предвидува присуство на еден теренски службеник во Западен Балкан. Службениците за контакт се предвидени со нацрт-регулативата за Агенција на Европската унија за азил и нивното присуство ќе биде предвидено откако ќе биде применета регулативата за Агенција на Европската унија за азил.

5.5. Инструменти за соработка

За да ги исполни своите цели за надворешно дејствување, ЕАСО ќе се стреми максимално да ги искористи инструментите кои ѝ се на располагање. Инструментите за соработка на ЕАСО вклучуваат различни степени на инволвираност и поддршка. ЕАСО ќе го искористи најсоодветниот инструмент за креирање и реализирање на најрелевантниот вид поддршка од ЕАСО, како што е утврдено со географските приоритети (поддршка врз основа на сценарио).

Сите инструменти сочинуваат дел од поширок пристап на управување со проектен циклус во ЕАСО која отпочнува програми (над 3 години) и проекти (пократок рок). Проектите вклучуваат оперативни планови, специјални планови за поддршка, национални планови за дејствување на трети земји, итн., во согласност со Прирачникот за работење на ЕАСО ([25]).

Инструментите за соработка вклучуваат:

- **Насочени интервенции:** Ад хок и насочени интервенции ќе се користат за започнување на соработка и/или адресирање на поспецифични потреби на трети земји во согласност со рамката на политиката за надворешни односи на ЕУ и согласно посебен договор со Комисијата. Врз основа на контролата на резултатите од насочените интервенции, спроведените активности може да преминат во поформализирана соработка (на пр. преку утврдување проект или национални планови за дејствување).
- **Проекти:** Со цел да се постигнат конкретни цели, да се спроведуваат активности и/или да се тестираат нови пристапи, ЕАСО ќе изготви насочени и временски ограничени проекти за клучните области низ целиот процес на азил и прифат, раселување и други правни начини за меѓународна заштита, според проценетите потреби и во согласност со специфичните контексти. ЕАСО ќе има за цел да ги вклучи клучните партнери за постигнување на потребните резултати и ќе воспостави засилени комуникациски канали за да обезбеди добра соработка, во рамки на пошироките комуникациски активности на ЕАСО. ЕАСО, исто така, ќе има можност да спроведе надворешно финансирани проекти (видете дел 5.6 во врска со финансирањето).
- **Национални и регионални планови за дејствување,** алатки за соработка кои се засноваат на идентификувани приоритети на надворешните политики на ЕУ и по консултација со Управниот одбор на ЕАСО, идентификувани потреби и последователни приоритети, со детали за видот на поддршка која ќе се обезбеди со интервенцијата. Овозможуваат планирање на активности за поддршка во клучните области за соработка во текот на целиот процес на азил и прифат, раселување и други правни начини, според специфичните потреби и во согласност со специфичните контексти. Тие се заеднички изработени од страна на ЕАСО и националните органи на трети земји преку партиципативен пристап, во соработка и координација со сите релевантни засегнати страни, вклучително и ЕУ+ земји, институции и агенции на ЕУ, меѓународни организации вклучувајќи ги УНХЦР и Меѓународната организација за миграција. Воедно се задржува можноста за воспоставување регионални или тематски планови за дејствување со повеќе ЕУ+ земји, трети земји или регионални иницијативи.

Освен тоа, ЕАСО има формирано **мрежа** за комуникација со ЕУ+ земјите, Комисијата, Европската служба за надворешно дејствување, релевантната мрежа на агенции

([25]) Видете фуснота 7.

на ЕУ за правда и внатрешни работи, и каде што е соодветно, меѓународни организации, невладини организации (НВО) и граѓански организации (ГО) во врска со прашања поврзани со надворешното дејствување на ЕАСО. Улогата на мрежата ќе ги почитува проектните задачи кои треба да се дефинираат. ЕАСО, исто така, ќе го поттикне дијалогот меѓу другите мрежи на ЕАСО и официјалните лица од трети земји, кога е релевантно и соодветно, преку обезбедување можности за учење, размена на искуства и добри практики.

5.6. Аранжмани за соработка

Аранжманите меѓу ЕАСО, ЕУ+ земји, органи на трети земји или други релевантни учесници, ја изразуваат обврската за соработка и ги дефинираат модалитетите на таквата соработка, обезбедувајќи ѝ ја на ЕАСО рамката за спроведување на своите активности за поддршка и за формализирање на инструментите за соработка. Тие вклучуваат:

– **Писмена кореспонденција, размена на писма и/или изјави за намери,** кои се формални обврски на соодветно ниво и имаат за цел официјално потврдување на соработката меѓу ЕАСО и релевантниот(-те) учесник(-ци).

– **Работни аранжмани со трети земји,** кои обезбедуваат обврска на високо ниво и рамка за соработка со органите на дадена трета земја, надлежни во областите кои се од значење за надлежноста на ЕАСО. Во согласност со регулативата за ЕАСО, ЕАСО може да склучи работни аранжмани за да се олесни спроведувањето на нејзиното надворешно дејствување, по одобрение од Комисијата и по одлука на Управниот одбор на ЕАСО со која се дефинираат карактерот, обемот и начинот на кој треба да се спроведе соработката меѓу агенцијата и односната земја, вклучително и соработка за технички аспекти опфатени со регулативата за ЕАСО.

  Работните аранжмани може да се користат во случаи на добро воспоставена и долгорочна соработка со клучни трети земји, под услов тие да додаваат вредност на спроведувањето на поддршката.

– **Работни аранжмани со институции на ЕУ, агенции на ЕУ, релевантни меѓународни организации или други засегнати страни,** обезбедувајќи рамка за соработка и комуникација која може да ја вклучува или да се фокусира на надворешната димензија на ЕУ.

5.7. Финансирање

Надворешното дејствување на ЕАСО главно е финансирано од **буџетот на ЕАСО** (износ распределен за надворешната димензија утврдена од ЕАСО во својата годишна програма за работа) ([26]).

Покрај овој главен извор на финансирање, надворешното дејствување на ЕАСО може да биде финансирано и од **инструментите на ЕУ за надворешна помош.** Во своето надворешно дејствување, ЕАСО ќе ги има предвид финансиските инструменти на ЕУ, како што се Европскиот инструмент за соседство, Инструментот за претпристапна помош и релевантните регионални програми за развој и заштита, во партнерство со КОМ и други тела на ЕУ. Проектите и партнерствата ќе се развиваат во согласност со водечките принципи.

И на крај, ЕУ+ земјите можат **да дадат доброволен придонес** во буџетот на ЕАСО за конкретни проекти.

([26]) Резултира од придонесот на ЕУ во буџетот на ЕАСО, доброволниот придонес на земјите-членки за ЕАСО и придонесот за ЕАСО од поврзаните земји.

6. СОРАБОТКА СО ЗАСЕГНАТИТЕ СТРАНИ

Бидејќи надворешната соработка на ЕАСО има за цел да обезбеди дополнителна вредност, ќе се воведат мерки со кои ќе се избегне удвојување на заложбите на одредени ЕУ+ земји, Комисијата, Европската служба за надворешно дејствување, вклучително и делегации на ЕУ, други агенции на ЕУ за правда и внатрешни работи, како и релевантни засегнати страни. Онаму каде што се смета за соодветно, и кога може да се постигне синергија, ЕАСО може да земе предвид партнерство со одделни ЕУ+ земји, Комисијата, Европската служба за надворешно дејствување, агенции на ЕУ за правда и внатрешни работи и/или меѓународни организации, со цел обезбедување поддршка за одредени трети земји.

6.1. ЕУ+ земји

ЕУ+ земјите, во согласност со своите национални надворешни приоритети, во рамки на Заедничкиот европски систем за азил, остваруваат тековна билатерална соработка со трети земји во областа на азил и миграција. Активностите на ЕУ+ земјите се комплементарни со оние на ЕАСО и може да имаат разни форми, како што се билатерални спогодби, твининг програми и техничка помош за трети земји.

Посветеноста на ЕУ+ земјите кон Стратегијата на ЕАСО за надворешна соработка е императив за успех на соодветните надворешни дејствувања на ЕАСО.

6.2. Трети земји

Третите земји се клучни партнери на ЕАСО во спроведувањето на надворешната димензија на Заедничкиот европски систем за азил. Областите за соработка со трети земји ќе бидат идентификувани во текот на процесот на азил, според барањата и интересите на националните органи. Насочените интервенции на ЕАСО, националните планови за дејствување и/или оперативната соработка заеднички ќе се развиваат со употреба на партиципативен пристап и отворена двонасочна комуникација. Тоа ќе овозможи засилено партнерство и прилагодливост кон потребите и ресурсите на обете страни.

6.3. Европски институции и агенции

Европска комисија

Генералниот директорат за миграција и внатрешни работи е клучен партнер на ЕАСО во нејзината работа за спроведување на надворешната димензија на Заедничкиот европски систем за азил. Работниот аранжман за надворешно дејствување меѓу Генералниот директорат и ЕАСО ја утврдува стратегиската и оперативната рамка за соработка и комуникација во врска со надворешното дејствување, фокусирајќи се на поставување приоритети, програмирање надворешно дејствување и соработка со трети земји.

Поради својата географска надлежност, Генералниот директорат за соседство и преговори за проширување е уште еден клучен партнер на ЕАСО. Воспоставена е соработка, особено во рамки на ИПА проектот, и истата ќе биде зајакната согласно географските приоритети.

Во консултација со Генералниот директорат за миграција и внатрешни работи, може да се ангажираат Генералниот директорат за меѓународна соработка и развој и Генералниот директорат за европска цивилна заштита и хуманитарна помош, согласно потребата, во спроведувањето на надворешното дејствување на ЕАСО преку размена на информации за инструментите на ЕАСО за соработка кои можат да влијаат на нивната работа.

Европска служба за надворешно дејствување (ЕСНД)

Европската служба за надворешно дејствување ќе биде вклучена, согласно потребата, во дефинирањето ([27]) и спроведувањето на надворешното дејствување на ЕАСО. Во моментов, ЕАСО ја потпомага работата на тимот за миграциска политика при Делегацијата на Европската Унија во Турција преку распоредување на експерт за раселување. Слично на тоа, ЕАСО ќе се стреми кон блиска соработка со Делегациите на ЕУ во соодветни трети земји каде што се одвива надворешното дејствување на ЕАСО.

Делегациите на ЕУ редовно ќе бидат информирани за активностите за поддршка на ЕАСО спроведувани во трети земји, а може да се организираат и брифинзи и разговори со персоналот на ЕАСО и распоредените експерти. Кога тоа е од значење, како и на барање на ЕАСО, Делегациите на ЕУ може да обезбедат за ЕАСО логистичка поддршка и ажурирани информации за засегнатата трета земја.

Агенции за правда и внатрешни работи и нивната мрежа

Агенциите за правда и внатрешни работи, индивидуално и колективно, имаат значајна улога во поддршка на спроведувањето на надворешното дејствување на ЕУ. Како и ЕАСО, некои од другите агенции на ЕУ за правда и внатрешни работи, освен законска надлежност за надворешна соработка, поседуваат и соодветна експертиза во некои од релевантните области, бидејќи постојано користат ресурси од ЕУ+ земјите и меѓународни практики, стандарди и знаења. Затоа, ЕАСО има воспоставено работен однос со Фронтекс, Агенцијата за основни права и Европол и заедно работат во рамките на мрежата на агенциите за правда и внатрешни работи, а воедно соработуваат и на оперативно ниво, на пример во Западен Балкан. ЕАСО исто така има склучено работни договори со Фронтекс и Агенцијата за основни права, а тековно се договара за слични договори и со Европол.

Во рамки на мрежата на агенциите за правда и внатрешни работи, ЕАСО разменува ставови и искуства со други агенции за соодветната работа во областа на соработка со трети земји во рамките на тековните надлежности на агенциите и ја зајакнува координацијата на нивната работа во блиска соработка со КОМ и Европската служба за надворешно дејствување, кои исто така учествуваат во мрежата.

6.4. *Меѓународни организации и други клучни засегнати страни*

Меѓународни организации

УНХЦР е клучен партнер на ЕАСО во нејзината работа за поддршка на ЕУ+ земјите во

([27]) Европската служба за надворешно дејствување беше консултирана за нацрт стратегијата на ЕАСО за надворешна соработка на 31 јануари 2019 г. (билатерално) и на 1 февруари 2019 г. (мултилатерално).

исполнување на нивните обврски во однос на азилот и бегалците според европското и меѓународното законодавство. Според член 78 од Договорот за функционирање на Европската унија (ДФЕУ), Заедничкиот европски систем за азил на Европската унија ќе вклучува „партнерство и соработка со трети земји со цел управување со приливи на лица кои поднесуваат барање за азил или супсидијарна или привремена заштита“, кои мора да бидат во согласност со Женевската конвенција од 28 јули 1951 година и Протоколот од 31 јануари 1967 година кој се однесува на статусот на бегалците, како и други релевантни договори. Работниот аранжман меѓу ЕАСО и УНХЦР ја утврдува рамката за соработка меѓу двете организации, додека член 13 и член 14 се фокусираат конкретно на поддршка за трети земји и раселување, одредувајќи ја рамката за размена на информации и најдобри практики во овие области, како и изнаоѓајќи можности за понатамошна соработка ([28]).

Меѓународната организација за миграција е уште еден клучен учесник во областа на миграцијата, особено раселувањето. Во тек се разговори меѓу ЕАСО и Меѓународната организација за миграција за тоа како да се подобри нивната соработка ([29]).

Невладини организации (НВО), граѓански организации (ГО) и други регионални и тематски иницијативи

ЕАСО може, каде што е соодветно, да работи и со специјализирани невладини организации (НВО), граѓански организации (ГО) и други регионални и/или тематски иницијативи во одредени области.

Голем број НВО и ГО од областа на азил имаат специфично искуство и оперативна експертиза која не е достапна за ЕУ+ земјите и институциите на ЕУ. Кога тоа е значајно, ЕАСО настојува да соработува со нив за одредени надворешни дејствувања со трети земји или за раселување. ЕАСО ќе продолжи да се консултира со НВО и ГО, каде што е соодветно и согласно нивната тематска или географска експертиза за време на теренски мисии во трети земји, и/или во врска со раселување.

Други регионални и тематски иницијативи вклучуваат партнерства меѓу различни чинители (НВО, ГО, владин, академски, приватен сектор), кои можат да го надополнат или зајакнат влијанието на надворешното дејствување на ЕАСО. Таквите иницијативи ги вклучуваат Глобалната иницијатива за спонзорство за бегалци, Регионалната иницијатива за миграција, азил и бегалци и Организацијата за безбедност и соработка во Европа.

([28]) Работниот ангажман меѓу ЕАСО и УНХЦР, достапен на: https://www.easo.europa.eu/sites/default/files/public/EASO-UNHCR-Working-Arrangement_0.pdf. УНХЦР е билатерално консултиран во врска со дефинирањето на стратегијата на ЕАСО за надворешна соработка на 31 јануари, како и за време на состанокот на 1 февруари 2019 г.

([29]) Во текот на изработката на овој документ, се разговара за работен аранжман меѓу Меѓународната организација за миграција и ЕАСО. Меѓународната организација за миграција исто така е консултирана билатерално на 31 јануари.

7. ПЛАНИРАЊЕ, СЛЕДЕЊЕ И ОЦЕНУВАЊЕ

7.1. Временска рамка

Сегашната стратегија на ЕАСО за надворешна соработка е во согласност со надлежноста на ЕАСО и затоа нема одредено времетраење. Ќе се реализира согласно циклусот за внатрешно планирање на ЕАСО преку единствените програмски документи на ЕАСО (ЕПД/СПД) и годишните работни програми (АВП).

Оваа стратегија ќе биде ревидирана во следните случаи:

- Усвоени се нови инструменти во врска со законодавството и политиките, кои влијаат на работата на ЕАСО, вклучително и предложените законски предлози кои имаат за цел основање полноправна Агенција на Европската унија за азил;
- Значителни промени во меѓународниот контекст на миграција и азил влијаат врз надворешните приоритети на земјите-членки и на Европската Унија;
- Значителни промени во состојбата на третите земји влијаат врз тековното надворешно дејствување на ЕАСО.

7.2. Методологија за планирање

Стратегијата на ЕАСО за надворешна соработка ќе обезбеди стратегиска насока, вклучително и развој на рамки за резултати, кои ќе се засноваат на комбинацијата од два комплементарни пристапи: пристап на управување засновано на резултати и пристап со теорија на промена. Тоа ќе претставува основа за повеќегодишен пристап, вклучувајќи соодветна ревизија и оценување.

7.3. Следење и оценување

Ангажманот на ЕАСО со ЕУ+ земјите и третите земји ќе биде поддржан со веродостојното следење и прилагодените иницијативи за оценување на ЕАСО. Во релевантните инструменти за соработка ќе биде вклучена рамка за следење и оценување, согласно потребата и земајќи го предвид пристапот врз основа на сценарио. Посветен персонал за следење и оценување ќе го поддржи спроведувањето на овие функции.

Getting in touch with the EU

In person
All over the European Union there are hundreds of Europe Direct information centres. You can find the address of the centre nearest you at: http://europa.eu/contact

On the phone or by email
Europe Direct is a service that answers your questions about the European Union. You can contact this service:
– by freephone: 00 800 6 7 8 9 10 11 (certain operators may charge for these calls),
– at the following standard number: +32 22999696 or
– by email via: http://europa.eu/contact

Finding information about the EU

Online
Information about the European Union in all the official languages of the EU is available on the Europa website at: http://europa.eu

EU publications
You can download or order free and priced EU publications from EU Bookshop at: http://publications.europa.eu/eubookshop. Multiple copies of free publications may be obtained by contacting Europe Direct or your local information centre (see http://europa.eu/contact).

EU law and related documents
For access to legal information from the EU, including all EU law since 1951 in all the official language versions, go to EUR-Lex at: http://eur-lex.europa.eu

Open data from the EU
The EU Open Data Portal (http://data.europa.eu/euodp) provides access to datasets from the EU. Data can be downloaded and reused for free, both for commercial and non-commercial purposes.

Publications Office
of the European Union